

RÖVIDEN A RENESZÁNSZRÓL

Tervezet a 2008-as Hunyadi Mátyás emlékévé elé

A kiindulópont

A Nemzeti Évfordulók Titkárságának célkitűzése szerint a 2008-as év Hunyadi Mátyás emlékévé lesz.

Az állandó titkárság léte biztosítja az évfordulókban rejlő erkölcsi, közéleti üzenetek szervezett és színvonalas közvetítését, az évfordulós civil kezdeményezések felkarolását és összehangolását évről évre.

A tervezett Hunyadi emlékévéhez kapcsolódva közös gondolkodásba kezdünk a közművelődés különböző szereplőivel (a kört bővíteni szeretnénk), s ennek kapcsán már el is indultak bizonyos szerveződések, együttműködési tervek.

Az évforduló kapcsán – úgy véljük – Mátyás személyén túl mindenképpen a hazai reneszánsz művelődési, művészeti emlékeket, a kor jelentőségét kell középpontba állítani. Milyen módon tudjuk közel hozni a ma emberéhez az „újjászületés” sokszínű korszakát; annak értékeit felmutatva? Vannak-e máig ható, érvényes gondolatok, elképzelések, amelyeknek beépíthetők többek között a közművelődési tevékenységekbe?

Van-e még valamiféle közünk a reneszánsz emberhez, aki felszabadult volt és sokrétű tudással rendelkezett? Beszélhetünk-e jó értelemben ma az emberközpontú világról?

A felépítés

Ahhoz, hogy 2008-ban sikeres évfordulós évet mondhasunk magunkénak, véleményünk szerint 2007-ben már javában ezen kell dolgoznunk; a közművelődés területén – érdeklődésünk és kapcsolataink révén – elsősorban az amatőr művészeti aktivitásokat állítva fókuszba.

Célunk, hogy 2008 nyarán egy európai összművészeti fesztiválban csúcsosodjék ki, érjen össze több rendezvény, amely zászlajára tűzte a reneszánsz szellemiségét.

A csúcs terveink szerint a 2008-as kazinbarcikai *iff. Horváth István Nemzetközi Színhátszövetség Fesztivál* (amelyhez folyamatban van a nemzetközi színhátszövetség Közép-európai Bizottsága védnökségének elnyerése is; *aitafiat* – C.E.C.), a komárnói *Jókai Napok* és a nyírbátori *Szárnyas Sárkány Hete* „összefolytatása”. (A tárgyalások folyamatban.)

A meglévő színhátszövetség találgatókhoz alkalmi – reneszánsz kötődésű – helyszínek is társulhatnak (Visegrád, Tata, Sárospatak stb.). Ily módon szerveződne közel három hét amatőr művészet – a reneszánsz jegyében. Természetesen a rendezvényekben nem csupán a színhátszövetség, utcai mutatványosok (ez nagyon is reneszánsz találgató), bábosok kapnának szerepet, hanem középpontba kerülne a zene is; énekmondókkal, reneszánsz táncosokkal tarkítva a műsort. Lenne színes felvonulás, sőt, a tervcsírákban a reneszánsz konyha is szerepet kap. A tervezett programokban helyet kapna a népművészet előadóművészeti ága és a kézműves, vagyis alkotó népművészet is; és különös figyelem fordulhatna a hagyományörző harci játékok felé.

(A kapcsolatfelvételeket elindítottuk.)

Elképzeléseink között szerepel fotópályázat, amely témája valami módon kapcsolódik az emlékévéhez – reneszánsz-kori emlékeinket örökítve meg, és/vagy az un. reneszánsz életérzést képi formában megjelenítve. Ennek kidolgozása, finomítása fo-

lyamatban. Továbbgondolkodást igényel az a kérdés is, van-e mód arra, hogy képzőművészetben is megfogalmazzunk hasonlót? (Nagy örömmel jelenthetem, hogy már jelentkeztek érdeklődő szervezetek, például az OKIT, akiknek fantáziáját megmozgatta a feladat.)

Aminek kivételes tér nyílik, az a már említettek mellett a táncművészet. A reneszánsz táncosok – akár más történelmi társastáncokkal bővítve – alapját képezhetik egy új mozgalomnak is, amelyben a régmúlt hagyományait újratanulva új közösségi táncos formáknak örülhetünk. Ennek a formának amúgy is egyre népesebb tábora van – miként a régi zenének is. Mindenképpen fontosnak tarjuk, hogy az évforduló kapcsán még többen megismerkedhessenek ezekkel a táncformákkal.

Lépésről lépésre

A rendezvénysorozat előkészítésében az MMIKL elsődlegesen kezdeményező és koordinátor szerepet vállal, a Művészeti Programok Főosztályára és a Regionális Programok Főosztályára támaszkodva; együttműködő partnereink számos területről kerülnek ki. A partnerkeresés a projekt első fázisában megindult. Mint a fentiekben is látszik, máris jelentkeztek amatőr művészeti társadalmi szervezetek – és nagy örömünkre a megyei közművelődési intézmények közül is jónéhányan csatlakoztak, illetve jelezték csatlakozási szándékukat.

Az együttműködések márciusban elkezdtek konkretizálni.

Hasonlóképpen a 2000. évben lezajlott nagyszabású rendezvényhez, a „*Kultúrával a Nyugat Kapujában*” nemzeti fesztiválhoz, ám annál is szélesebb körben képzeljük el a megvalósítást. Vagyis, az amatőr művészeti tevékenységek folytatói és pártolói mellett partnerségre szólítjuk fel a könyvtárakat, iskolákat, ismeretterjesztő tevékenységet folytató szervezeteket stb. (Ez nem megy gyorsan, hiszen kevesen vagyunk – ezért is várjuk, hogy akár e cikk hatására is jelentkezzenek szervezetek, intézmények, és felveszik velünk a kapcsolatot.)

Első lépésként az NKA Közművelődési Szakmai Kollégiuma által meghirdetett képzési altema ígér lehetőséget arra, hogy bizonyos előkészítő munkák – pl. ismeretterjesztés, módszertani képzés – megindulhassanak. Ebből a célból az MMIKL (– vélhetően sok más pályázóval együtt) benyújtotta pályázatát, és sikerrel végződő elbírálás esetén több megyei (az együttműködési szándéknyilatkozatok szerint hét) helyszínen gyakorlati előkészítő munkába kezd ősszel. Az előadássorozat témái között a reneszánsz gondolkodás általános felidézése mellett a legismertebb komédiák dramaturgiai, színpadra állítási kérdései éppúgy szerepelnek, mint a Mátyás udvara-beli táncok – tánctanulással. Vagyis minden elméleti témakör mellé gyakorlati segítséget is adunk.

A felépítmény

Témakörök, rendezvény-vázlatok, illetve felmenő rendszerű versenyek, amelyek érdekében az előkészítő tevékenységeket elindítjuk, s amelynek bizonyos elmeit megvalósítani kész partnerekkel is rendelkezünk már:

o *Mai trubadúrok* – énekmondók számára meghirdetett vetélkedés

o *Reneszánsz kórusok* – a kórusmozgalom számára meghirdetett seregszemle, különös tekintettel a késő reneszánsz madrigál-kórusokra

o *Irodalmi alkotópályázat* – Mátyás mesék, történetek dramatizálása, feldolgozása gyermek-, diák- és felnőtt amatőr színjátszó csoportok számára; illetve bármely reneszánsz téma színpadra alkalmazása

o „*Elnémult lantok...*” / *Reneszánsz daloskönyv* (munkacímek) – versmondó verseny hirdetése a reneszánsz világirodalomból

o *Reneszánsz komédiák úton-útfélen* – színpadi, bábszínházi és más megvalósítási formák (pl. utcaszínház)

o „*Mátyás bolondja*” – mulattatók, mutatványosok, bűvészek, bohócok-versenye**

o „*Mátyás mesemondója*” mesemondó verseny általános iskolásoknak Mátyás -mesékből

o „*Beatrice bálja*” / „*Táncos képek Mátyás udvarából*” (munkacímek) – táncosok és zenészek összefogásával**

o „*Megújuló divat*” pályázat reneszánsz hatású ruhák és ékszerek készítésére*

o „*Mátyás muzsikusai*” – vetélkedés az „udvari muzsikus” címért egyénileg vagy kamarafarmátumokban

Nem biztos, hogy kapacitásunkból mindenre telik, de a visszaérkező reakciók segíthetnek tisztázni, mire lenne nyitott a közművelődési hálózat, és más szervezetek.

A témák bővíthetők, szűkíthetők – formálhatók.

Erre a legjobb példa, hogy az összefoglalást, amelyben már szerepeltek **Gábor Klára** (Komárom, Csokonai Művelődési Központ) ötletei – az első kör után tovább bővítették visszajelzései (ld.: *), illetve jelzései, amely szerint a témákból, egyéni ízzel még tovább fejlesztve, szívesen valósít meg Komáromban néhányat (ld.: **). A kidolgozott ötleteket, felhívásokat amint lehet, közzé adjuk.

Gábor Klaráék nagyszerű kezdeményezése, a Mátyás emlékéhez kapcsolódó pályázati felhívás **mese diafilmek** készítésére, melyben prioritást élveznek majd a Mátyás királyról szóló pályamunkák – már meg is jelent a Pályázatfigyelőben.

De jelezte terveit, elképzeléseit a Magyar Szín-Játékos Szövetség is, amely az első megbeszélések egyikén – még 2006 őszén – bejelentette terveinkhez való csatlakozási szándékát.

Együttműködők

Az együttműködők köre, talán nem alaptalanul, meglehetősen szélesnek ígérkezik. Elsődleges együttműködő partnereknek sikerült megnyerni már hét megyei közművelődési intézményt; Hajdú-Bihar, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest, Szabolcs-Szatmár, Vas és Veszprém megyéket, ők – sikeres pályázat esetén partnerként működnek közre az „Újjászületés” című módszertani képzésünkben. Reméljük, hogy a további fázisokban is partnereink lesznek.

Civil szervezetekkel is felvettük a kapcsolatot – ugyan írásos együttműködések még nincsenek, de szóbeli megállapodást már kötöttünk a Magyar Szín-Játékos Szövetséggel, a Magyar Versmondók Egyesületével, a Magyar Fotóművészeti Alkotócsoportok Országos Szövetségével, az OKIT-tal, és keressük a további kapcsolatokat; a KÓTÁ-val, a Magyar Drámapedagó-

giai Társasággal, a Népművészeti Egyesületek Szövetségével és a többiekkel.

Hamarosan megkeressük a megyei pedagógiai intézeteket, s azokat az önkormányzatokat, amelyekről tudjuk, hogy befogadók, illetve támogatják művészeti csoportjaikat a felmerülő rendszerű vetélkedésekben való részvételben.

Keressük és várjuk a felhíváshoz csatlakozni kívánó más művelődési intézményeket s művészeti csoportokat.

Intézetben belül a Regionális Programok Főosztályától várunk segítséget, együttműködést, de sokat segíthet a határon túli magyarokkal való kapcsolatok ápolásában a Koordinációs Titkárság. Már meglévő kapcsolatainkra építve a határon túli kulturális szervezetek és intézmények részvételére is számítunk.

A nemzetközi összművészeti fesztivál megrendezéséhez külföldi partnerekkel a kapcsolatfelvételek megkezdődtek. A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus tagja egy európai kulturális együttműködésnek (ECuCo) – ennek keretében egy február végi prágai tanácsozáson már átnyújtottuk elképzeléseinket partnereinknek. Szorgalmazni fogjuk a direkt kapcsolatfelvételeket is – egyfajta „reneszánsz-testvérvárosi” együttműködést.

Támogatók

Elsődlegesen az Oktatási és Kulturális Minisztérium Nemzeti Évfordulók Titkárságának támogatásában bízunk, de természetesen kérni fogjuk az NKA különböző szakmai kollégiumait, hogy írjanak ki pályázatot e témakörben, vagy egyedi elbírásában részesítsék a témában benyújtott, együttműködésekben alapuló pályázatokat

A nemzetközi vonatkozások miatt számítunk a Kultúra 2007 pályázati lehetőségeire és figyelemmel kísérünk más forrásokat.

Számítunk a programhoz csatlakozó intézmények saját erőforrásaira – természetesen és elsősorban a szellemi energiákra, a munkatársakra, és kapcsolati hálójukra.

Bízunk abban, hogy a kezdeményezést (a legelső tervezetet is átküldtük) az OKM Közművelődési Főosztálya támogatni fogja.

Utószó

Jelen vázlatot (még mindig) munkaanyagként tekintjük – megvalósítását az együttműködők köre és a majdani támogatók határozzák meg. Lehetséges, hogy valakikkel még nem találtuk meg a kapcsolatot, de már jeleztük ebben az anyagban, hogy szívesen vennénk az együttműködésüket – amennyiben ők erről máshogy vélekednek, elnézést kérünk.

Budapest, 2007. március

Tóth Zsuzsanna

